

Kompensasjons MTB (KTB)

Oppsummert

- Et sykdomsutbrudd som medfører sanering vil være svært alvorlig for det selskapet som blir berørt direkte, og de omkringliggende anleggene
- En sanering av en lokalitet vil bli pålagt for å redusere den mulige negative effekt smitte til annen fisk vil ha for næringen og samfunnet totalt sett.
- Sjømat Norge foreslår at det etableres en ordning hvor alle oppdrettere som blir pålagt stamping out/(sanering) enten kan kompensere tapt produksjon/verdiskapning kompenseres i form av en kompensasjons-MTB, eller at oppdretter får mulighet til å leie ut til andre selskaper en bestemt andel av de tillatelsene som er involvert i saneringen.

Bakgrunn

Et utbrudd av en listeført sykdom vil kunne ha store negative konsekvenser for det selskapet som blir berørt. I tillegg til tapt produksjon som følge av utbruddet vil selskapet kunne bli pålagt driftsmessige begrensninger og/eller krav om at fisk blir avlivet. En sanering av en lokalitet vil bli pålagt for å redusere den mulige negative effekt smitte til annen fisk vil ha for næringen og samfunnet totalt sett. Fordi et selskap blir pålagt en betydelig belastning bør det etableres fleksible løsninger i produksjonsreguleringen som kan avhjelpe situasjonen til selskap som er pålagt sanering. En sanering er en midlertidig tilstand som krever midlertidige tiltak, og som regel vil det være tilstrekkelig å iverksette avhjelpende tiltak for en periode tilsvarende produksjonstiden for en generasjon fisk.

Sjømat Norge har tidligere sett på regulatoriske tiltak for å avhjelpe de selskap som har blitt pålagt sanering av fisk. Grovt sett kan en dele inn forslagene som har vært diskutert i følgende ordninger:

- Statlig erstatning for pålagt stamping out.
- Oppbygging av næringsfond som kan kompensere næringsutøvere som blir pålagt destruksjon/utslakting. Ideologien bak dette er at en slik handling er «til alles beste».
- Forskjellige former for forsikringsordninger. (Forsikringsordninger som kan dekke slike tilfeller vil være særs dyre.)

Når det gjelder første strekpunkt er dette tatt opp med politikere/forvaltning flere ganger. Ut fra de diskusjoner som har vært har det blitt konkludert med at dette ikke er gjennomførbart.

Ad strekpunkt to, så har spørsmålet om et næringsfond vært diskutert i tillitsvalgt-organer i næringen, og til nå har ikke næringen ønsket dette. Et slikt forslag til et næringsfond ble også i sin tid foreslått av fiskeridepartementet, noe som også ble avslått av næringen.

Ad strekpunkt tre så har også mulighetene for forsikring vært diskutert i næringen uten at det spesielt er fulgt opp. En slik forsikringsordning vil være et forhold mellom den enkelte bedrift og et forsikringselskap. Så vidt en er kjent med er ikke dette en aktuell problemstilling.

For et selskap som blir pålagt sanering vil dette ha betydelige negative effekter. Hvor stor de negative effektene vil være avhenger av en rekke forhold. Målet med forslag til kompensasjonsordning er å etablere en enkel og generell ordning som tar hensyn til forhold som mengde fisk som saneres, og tap av produksjon på denne fisken. Med en etablering av KTB (kompensasjons MTB) gis det mulighet til å ta igjen noe av produksjonen gjennom en noe økt biomasse i en periode på to år. Ordningen vil i noe grad også kunne redusere negative konsekvenser relatert til manglende leveranse i forhold til forpliktelser til etablerte kundeforhold, og de samfunnsmessige konsekvensene ved at slakteri må permittere ansatte som følge av manglende råstoff.

Effekt av en KTB i forhold til produksjonen i et produksjonsområde har blitt vurdert. I forhold til de få tilfellene hvor sanering vil være aktuelt hvert år, så vil et sykdomsutbrudd normalt berøre 4 – 6 lokaliteter i et produksjonsområde. Det vil si at en kompensasjons MTB vil ha en marginal effekt i forhold til den totale produksjonen i et produksjonsområde.

Et sykdomsutbrudd som medfører sanering vil være svært alvorlig for det selskapet som blir berørt direkte, og de omkringliggende anleggene. Det vil være vanskelig å finne ordninger som fullt ut vil kompensere de negative konsekvensene med et slikt pålegg. Det er grunn til å understreke at det er ikke på noen måte vil være aktuelt å «spekulere» i en kompensasjons MTB som følge av de nevnte direkte tap og øvrige negative effektene ei sanering vil ha for et selskap.

Ved algeutbruddet i Nord-Norge ble det etablert en ordning med KTB. Dette ble et svært viktig tiltak for de selskapene som ble berørt, og antagelig avgjørende for de mindre selskapene at de kunne fortsette sin videre drift. Erfaringene med tiltaket er at dette er et effektivt tiltak å avhjelpe selskap i en vanskelig situasjon, uten at tiltaket har noe kostnad for staten eller har endre negative effekter verken som samfunnet generelt eller næringen spesielt.

Sjømat Norge sitt innspill til utvalget

Sjømat Norge foreslår at det etableres en ordning hvor alle oppdrettere som blir pålagt stamping out/(sanering) av det offentlige får kompensert tapt produksjon/verdiskapning på en av de to følgende måter:

1. Tapt produksjon/verdiskapning kompenseres i form av en kompensasjons-MTB (kompensert tillatt biomasse, KTB).
2. Som et alternativ til å få tildelt KTB kan oppdretter velge å leie ut til andre selskaper en bestemt andel av de tillatelsene som er involvert i saneringen. Utleien kan avtales for en bestemt periode på inntil to år.